

*CRNA GORA
VRHOVNO DRŽAVNO TUŽILAŠTVO
Ktz.br.112/13
Podgorica, 25.03.2015.g.
MR/JD*

VRHOVNOM SUDU CRNE GORE

PODGORICA

Protiv presude Višeg suda u Podgorici Specijalizovanog odjeljenja za krivična djela organizovanog kriminala, korupcije, terorizma i ratnih zločina Ks.br.6/12, od 22.11.2012.godine i presude Apelacionog suda Crne Gore Kzs.br.18/2013 od 17.05.2013.godine, na osnovu člana 14 stav 2 Zakona o državnom tužilaštvu i člana 437 stav 1 Zakonika o krivičnom postupku, podižem

ZAHTJEV ZA ZAŠTITU ZAKONITOSTI

zbog:

- povrede Zakonika o krivičnom postupku – član 386 stav 1 tačka 8; član 386 stav 2 u vezi člana 379 tačka 9;*
- povrede Krivičnog zakonika –član 387 tačka 3 ZKP-a;*

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Višeg suda u Podgorici-Specijalizovanog odjeljenja za krivična djela organizovanog kriminala, korupcije, terorizma i ratnih zločina Ks.br.6/12, od 22.11.2012.godine, okrivljeni Bojović Boško, Marković Milisav, Radunović Radoje, Bakrač Duško, Stojović Božidar, Ivanović Milorad, Šljivančanin Milorad, Bujić Branko i Glendža Sreten, oslobođeni su od optužbe da su počinili krivično djelo-ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl.142 st.1 Krivičnog zakona Savezne Republike Jugoslavije (KZ SRJ), na osnovu čl.373 tač.2 Zakonika o krivičnom postupku, jer nije dokazano da su počinili krivično djelo za koje su optuženi.

Odlučujući po žalbama Vrhovnog državnog tužilaštva-Odjeljenja za suzbijanje organizovanog kriminala, korupcije, terorizma i ratnih zločina, te žalbama oštećenih, Apelacioni sud Crne Gore je žalbe odbio kao neosnovane i potvrdio presudu Višeg suda u Podgorici Ks.br.6/12 od 22.11.2012.godine.

Smatram da je navedena pravosnažna presuda nezakonita, jer je zasnovana na bitnim povredama krivičnog postupka iz čl.386 st.1 tač.8 ZKP-a, čl.386 st.2 u vezi čl.379 tač.9 ZKP-a, te na povredi Krivičnog zakonika iz čl.387 tač.3 ZKP-a.

Naime, pobijana pravosnažna oslobođajuća presuda, koja je donijeta osnovom čl.373 tač.2 ZKP-a, temelji se, u bitnom, na zaključivanju sudova da norme medjunarodnog prava čl.3 st.1 tač.c IV Ženevske Konvencije o zaštiti građanskih lica za vrijeme rata, odredbe čl.4 st.1 i 2 tač. (e) Dopunskog Protokola II uz ovu Konvenciju, te odredbe čl.17 ovog Protokola, koje norme su, prema dispozitivu optužnice, kršene od strane okrivljenih, nisu ugradjene u činjenični opis optužnice, pa tako u istoj posebno nije konkretizovano na koji način su okrivljeni kršili pravila medjunarodnog prava iz čl.17 navedenog Protokola, koji se odnosi na zabranu prinudnog premještanja civila, te da se s toga radnje, preduzete od strane okrivljenih, ne mogu kvalifikovati kao radnje preseljenja civila, kao i zaključivanju da nema dokaza da su okrivljeni, kao pripadnici MUP-a RCG, pripadali djelu oružanih snaga SRJ niti se može smatrati da su se stavili u službu bilo koje

od strana u sukobu i samim tim bili aktivni učesnici u oružanom sukobu, da bi pravila medjunarodnog prava bila obavezujuća i za njih.

Medjutim, polazeći od nesumnjivih činjeničnih utvrđenja prvostepenog suda u pogledu odlučnih činjenica, pravni zaključak suda da u konkretnom slučaju nije dokazano da su okrivljeni izvršili krivično djelo ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl.142 st.1 KZ SRJ, koje im je stavljeno na teret optužnicom, predstavlja rezultat pogrešne primjene materijalno-pravnih odredaba krivičnog zakona, odnosno pogrešnog shvatanja i tumačenja pravila normi medjunarodnog prava, pa time i Krivičnog zakona SRJ koji je u ovom slučaju primijenjen. Pri tom, riječ je o normi (čl.142 st.1 KZ SRJ) blanketnog karaktera, koja svoj puni sadržaj dobija upućivanjem na odgovarajuće norme medjunarodnog prava. To znači da je sud, na utvrđeno činjenično stanje, pogrešno primijenio krivični zakon kada je, osnovom čl.373 tač.2 ZKP-a, okrivljene oslobođio od optužbe da su izvršili predmetno krivično djelo, pa je s toga pravosnažnom presudom povrijedjen Krivični zakonik iz čl.387 tač.3 ZKP-a.

Pri tome, obrazloženja presuda prvostepenog kao i drugostepenog suda, ne sadrže jasne i potpune razloge iz kojih bi nesumnjivo proizilazilo da nije dokazano da su okrivljeni, kao saizvršioci, učinili predmetno krivično djelo koje im je stavljeno na teret, odnosno ne sadrže razloge o tome zbog čega nema dokaza za utvrđenje odlučnih činjenica, a što je sve u suprotnosti sa obavezom suda u pogledu obrazlaganja oslobadjavajuće presude, iz čl.379 tač.9 ZKP-a, čime je učinjena bitna povreda krivičnog postupka iz čl.386 st.2 u vezi čl.379 tač.9 ZKP-a, koja je uticala na donošenje nezakonite presude.

Takodje, imajući u vidu date razloge suda u ovom pravcu, proizilazi da su okrivljeni oslobođeni od optužbe osnovom čl.373 tač.1 ZKP-a, a ne osnovom čl.373 tač.2 ZKP-a, a ovo imajući u vidu da se datim razlozima presuda, ukazuje na nedostatke u činjeničnom opisu optužnice u pogledu postojanja bitnih obilježja bića krivičnog djela u pitanju, kao što je radnja izvršenja, pa je s toga nerazumljivo po kom osnovu je donijeta oslobadjavajuća presuda, što upućuje i na postojanje apsolutno bitne povrede krivičnog postupka iz čl.386 st.1 tač.8 ZKP-a.

Iz zakonske definicije krivičnog djela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl.142 st.1 KZ SRJ, proizilaze njegovi sledeći elementi: djelo mora biti izvršeno kršenjem pravila medjunarodnog prava; kršenje ovih pravila mora biti počinjeno za vrijeme oružanog sukoba i inkriminisane radnje moraju biti povezane sa oružanim sukobom; alternativno odredjene radnje moraju biti izvršene prema odredjenoj kategoriji lica civilnom stanovništvu, čija zaštita je obezbijedjena pravilima medjunarodnog humanitarnog prava.

Upravo, kod ovih elemenata krivičnog djela, te kod sadržine normi medjunarodnog prava IV Ženevske Konvencije i Dopunskog Protokola II, a imajući u vidu činjenični opis krivičnog djela u dispozitivu optužnice, odnosno izreci prvostepene presude, nesumnjivo je da optužni akt, suprotno zaključivanju suda, sadrži kako pravne termine (kako to sud označava) tako i činjenični opis radnji koje se odnose na te odredbe medjunarodnog prava koje su, po stavu optužbe, prekršene.

Tokom postupka pred sudom nesumnjivo je utvrđeno da su oštećeni, zbog ratnih dešavanja u BiH kao državlјani BiH, došli na teritoriju Crne Gore kako bi izbjegli oružane sukobe i ne bi učestvovali u njima i pri tom se radilo o civilima koji su imali status izbjeglaca saglasno Konvenciji o statusu izbjeglaca. Dakle, radilo se o civilnom stanovništvu, kao posebnoj kategoriji lica koja su zaštićena medjunarodnim humanitarnim pravom. Prema tome, u tom momentu, teritorija Crne Gore bila je teritorija na kojoj oštećeni, kao civili, borave. Oni su, prema nesumnjivom činjeničnom utvrđenju suda, na način opisan dispozitivom optužnice, odnosno izrekom prvostepene presude, preseljeni sa teritorije Crne Gore i predati policijskim organima jednog dijela države, u kojoj se odvija oružani sukob (organima Republike Srpske).

S toga, kod navedenog činjeničnog utvrđenja, stav suda da optužnicom nije precizirano na koji način su okrivljeni kršili pravila medjunarodnog prava iz čl.17 Dopunskog Protokola II, predstavlja rezultat pogrešne primjene ovog medjunarodnog izvora humanitarnog prava. S tim u vezi, drugostepeni sud, prihvatajući stav prvostepenog suda, a vezano za radnju izvršenja ovog krivičnog djela, zaključuje da premještanje u smislu čl.17

Protokola se odnosi na premještanje civila unutra važećih granica, te na prisilno napuštanje teritorije na kojoj žive, ali da ta radnja, ne podrazumijeva vraćanje civila u svoju državu.

*Medutim, kod navedenog utvrđenja da je teritorija Crne Gore bila teritorija na kojoj oštećeni, kao civili, borave i da su, na način opisan dispozitivom optužnice, isti preseljeni sa teritorije Crne Gore i predati policijskim organima jednog dijela države u kojoj se odvija oružani sukob, jasno je da se radi o djelatnosti učinjenoj prema zaštićenoj kategoriji lica, koja radnja je protivna odredbama čl.17 Protokola. Jer odredbom st.2 čl.17 Protokola, predviđeno je da civili ne smiju biti prisiljeni **da napuste svoju teritoriju** iz razloga koji su u vezi sa sukobom. S toga je očigledno da je suprotan stav suda po pitanju radnje izvršenja predmetnog krivičnog djela, rezultat pogrešnog tumačenja, odnosno primjene ove norme medjunarodnog prava.*

Takodje, sa stanovišta pravne teorije i sudske prakse, neprihvatljiv je stav suda da pripadništvo vojnoj, političkoj ili administrativnoj strani u sukobu, ili postupanje u službi strane u sukobu, predstavlja svojstvo koje su okrivljeni morali imati da bi bili odgovorni za ratni zločin. Naprotiv, prema medjunarodnom pravu i sudske praksi žalbenog Vijeća Medjunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju, te praksi sudova u okruženju, opredjeljujuće za ocjenu da li je neko djelo ratni zločin ili „obično krivično djelo“ nije svojstvo učinioca, nego to da li je postojanje oružanog sukoba u znatnoj mjeri uticalo na sposobnost učinioca da izvrši zločin, njegovu odluku da ga izvrši, način izvršenja, ili cilj s kojim je izvršen. S tim u vezi, suprotan zaključak suda je očigledno suprotan opšteprihvaćenim pravnim stavovima pravne teorije i sudske prakse iz ove oblasti, a suprotan je i činjeničnim utvrđenjima prvostepenog suda.

Naime, iz sprovedenih dokaza nesumnjivo proizilazi da su okrivljeni inkriminisane radnje upravo preduzimali u vezi sa oružanim sukobom na teritoriji BiH, kako je to navedeno i u optužnom aktu, jer su isti, kao pripadnici MUP-a RCG, postupali po naredbi ministra, sada pok.Pavla Bulatovića, a u vezi zahtjeva policijskih organa Republike Srpske, kao strane u oružanom sukobu na toj teritoriji. S toga, nesumnjivo je da su se okrivljeni, postupajući na taj način, stavili u službu jedne strane u sukobu i

postupali u vezi sa oružanim sukobom, a veza predstavlja blisku povezanost sa neprijateljstvima-sukobom u BiH, u situaciji kad su žrtve bili civili, koji su nezakonito lišeni slobode i vraćeni na teritoriju gdje se odvijaju oružani sukobi, a na zahtjev jedne od strana u tom sukobu, pa je osporavanje postojanja veze između postupanja okrivljenih i oružanog sukoba, u potpunosti neutemeljeno i predstavlja rezultat pogrešnog tumačenja međunarodnih pravila ratnog i humanitarnog prava.

Prema tome, donošenjem oslobođajuće presude, osnovom člana 373 tačka 2 ZKP-a, a ne dajući pri tom jasne i dovoljne razloge za takvu odluku, sud je učinio bitne povrede krivičnog postupka iz člana 386 stav 1 tačka 8 i člana 386 stav 2 u vezi člana 379 tačka 9 ZKP-a, te povrede krivičnog zakonika u korist okrivljenih iz člana 387 tačka 3 ZKP-a, zbog čega

P r e d l a ž e m

Da Vrhovni sud Crne Gore, uvaži zahtjev za zaštitu zakonitosti i utvrdi da je presudom Apelacionog suda Crne Gore Kzs.br.18/2013 od 17.05.2013.godine i presudom Višeg suda u Podgorici Ks.br.6/12 od 22.11.2012.godine povrijedjen zakon u korist okrivljenih Bojović Boška i dr. – član 386 stav 1 tačka 8; član 386 stav 2 u vezi člana 379 tačka 9 ZKP-a, te član 387 tačka 3 ZKP-a.

*Z A M J E N I K
VRHOVNOG DRŽAVNOG TUŽIOCA
Miljana Radović*

